

СТ А Н О В И Щ Е

за кандидатурата на гл.ас. д-р Джени Маринов Маджаров в конкурса за доцент в Катедрата по етнология на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по научно направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата /европейска етнология/, обявен в

Д.В., бр.64, 05.08.2014 г.

Единственият кандидат в обявление конкурс за доцент по европейска етнология от Катедра „Етнология“ при Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата е главен асистент д-р Джени Маринов Маджаров. Кандидатът е завършил специалностите „Етнография“ и „Унгарски език и литература“, магистърска степен през 1982 г. в Катедрата по унгарска филология и Катедрата по етнография в Хуманитарния факултет на Университет „Лоранд Йотвьош“ в Будапеща, Унгария.

От 1984 г. до 1988 г. е редовен докторант в Катедрата по етнография на Университет „Лоранд Йотвьош“ в Будапеща, а през 1990 г. защитава успешно дисертация на тема: *„Сходства и различия в структурата на традиционната българска и унгарска аграрна култура. По примера на зърнопроизводството“*. След като става доктор по етнография, до 1995 г. работи в РИМ – Разград, в етнографската секция на музея като научен сътрудник II ст., както и в Отдел „Култура“ на Общинския съвет в Разград. От 1995 г. е щатен преподавател в Катедрата по етнология при Историческия факултет/ИФ/ на СУ „Св. Климент Охридски“ като главен асистент, което научно звание заема и до момента. Владее перфектно руски, унгарски и английски език, ползва също така немски, чешки и словашки език.

Като преподавател в Катедрата по етнология при ИФ на СУ „Св. Климент Охридски“ гл.ас. д-р Джени Маджаров се специализира в няколко направления: европейска етнология, стопанска етнология, обща етнология, култура и жест и традиционна култура. Водил е лекции и упражнения по тези направления и понастоящем се е изградил като един от най-добрите специалисти по тези научни проблематики. В областта на европейската етнология, стопанската етнология и направление култура и жест гл. ас. д-р Дж. Маджаров е един от малкото специалисти у нас, както и сред етноложките/антропологическите среди на Балканите.

Сериозно доказателство за професионализма на д-р Дж.Маджаров е и обстоятелството, че от 1986 г. до сега, освен аудиторната натовареност в Катедрата по етнология при ИФ на СУ, той е чел лекции в редица български и чужди университети – Нов български университет, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Университета „Лоранд Йотвьош“ в Будапеща, както и в Геолого-географския факултет на СУ.

Гл.ас. д-р Джени Маджаров е и сред добрите етнолози-теренисти, а в тази връзка и преподавател, дълги години ръководел учебни практики на студентите от различни университети. Още от постъпването си в Катедрата по етнология почти всяка година той е бил и един от

ръководителите на теренните практики на студентите от специалност "Етнология". Това се отнася както за практиките на студентите от бакалавърска степен на обучение, така и на техните колеги от Магистърската програма „Етнология и културна антропология“, която се администрира от катедрата. Като доказателство за неговата отлична подготовка на теренист могат да се посочат и теренните му проучвания в различни области на Унгария, България и Египет.

Гл.ас. д-р Дж. Маджаров има и много добра подготовка в музейно-експозиционното етнографско дело. От 1980 г. до сега той е организирал осем големи етнографски изложби в Унгария и България. Някои от неговите експозиции са постоянни – в Историческия музей в Разград и в регионалния исторически музей „Раба“ в гр. Кьорменд, Унгария, а други са временни. Особено популярна и международно известна беше експозицията му в галерия „Алма Матер“ на СУ през 2010 г. със заглавие :*„Египет – красота и величие“*, създадена след теренна експедиция на д-р Маджаров в Египет.

Гл.ас. д-р Дж. Маджаров има и богат опит на издател. Той е създателят на списанието на Катедра „Етнология“ при ИФ на СУ *„Ethnologia Akademica“* и гл.редактор на първите два броя на списанието. Член е на редколегията на *Годишник на музеите от Северна България* и на подготвяната 10-томна *„Етнография на България“* към Института за етнология и фолклористика с етнографски музей към БАН. Той заедно с доц. Красимир Стоилов е съставител на двутомния сборник в чест на проф. Иваницка Георгиева под надслов *„В света на човека....“*, С., 2008 и др.

Гл.ас. д-р Дж. Маджаров има и богат опит в организирането на национални и международни научни конференции и кръгли маси. От предоставената справка е видно, че той е организирал 17 такива форуми у нас и в чужбина, главно в Унгария. Взел е и участие със свои доклади и научни съобщения в 34 национални и международни конференции, участвувал е в преводи на чужди научни съчинения за нуждите на български научни списания и е бил рецензент на 20 научни публикации, включително и на два документални филма.. Участвувал е в множество научни проекти, в това число и международни. Негови експозиции и публикации са оценени в девет рецензии, в това число и от чужди автори, получил е и две награди – от Държавния университет „Шота Руставели“ в Батуми, Грузия/2013 г./, и от Министерството на националното културно наследство на Република Унгария/1998 г./. Член е на седем научни етнографски сдружения, три от които са с международен статут.

Гл.ас. д-р Дж. Маджаров е и автор на повече от тридесет научни публикации в областта на семантиката на жеста, на стопанската и общата етнология, на европейската и българската етнология, в областта на етнологията в Унгария. Много от тези трудове са публикувани в авторитетни списания в чужбина, някои от които са реферирани.

Процедурата по хабилитирането на гл.ас. д-р Дж. Маджаров обаче бе стартирана след обсъждане на хабилитационен труд, който е публикуван под надслов *„Функция и семантика на обредния жест в унгарската култура“*, С., 2014/360 стр./. Представеният текст бе още едно и най-сериозното доказателство за професионализма на Дж. Маджаров като учен – етнолог. На основата на обилен емпиричен материал главно от унгарски изследвания и източници, подплатени също

така от научни текстове от български, руски, британски и други автори, Дж. Маджаров е представил един уникален текст за жеста в унгарската култура. Вниманието е концентрирано върху обредния жест *„издигане нагоре на човешко тяло“*, като последователно, в исторически порядък, е проследил всеки отделен случай на практикуване на жеста: от избирането на Арпад и Ференц Ракоци II за унгарски князе до формите на издигане на обредните персонажи *„майски крал“*, *„петдесетнишки крал“* и *„петдесетнишка кралица“*.

В първата глава на хабилитационния труд авторът е представил обширно въведение върху проблема за обредния жест в етнологията/антропологията и семиотиката. Открити са приносите по тази проблематика в съветската/руската, българската и унгарската етнологични науки, върху която научна методология стъпва и самото изследване на Дж. Маджаров. Обърнато е внимание на мястото на жеста като елемент на културата, неговата динамика на развитие и промени, както и квалификацията на човешките жестове в различните науки. В края на тази глава авторът е представил и *„осъществяването на изследването“*, с което на практика е подготвил читателя-учен за научно-методологическата конструкция на своя труд.

Във втората глава на труда е представен и историческия, политически и етносоциален фон, върху който се разглежда зараждането, историята, семиотиката и функцията на жеста *„издигане нагоре на човешко тяло“*. Трета глава е посветена на зараждането на обредния жест, като тук авторът е направил един обширен обзор върху сведения за такъв жест в Древността и Античността. Конкретното начало на тематиката се поставя върху генезиса на обредния жест при издигането върху щит на Арпад за княз и ритуалът по издигане на Ференц Ракоци II.

По-нататък в Четвърта глава са проследени промените в ритуала чрез разглеждането на избора на главен жупан и *„майски крал“*, както и на издигането на мощите на светец. В Пета глава е направено едно необходимо отклонение от историята на жеста, за да се обърне внимание на мястото на Обичая *„Петдесетница“* в унгарската антроположка и историческа наука. Това е необходимо за целостта на текста, тъй като по-нататък в следващите две глави Дж. Маджаров се е спрял върху обичаите с *„петдесетнишки крал“* и *„петдесетнишката кралица“*. Проследени са основните прамени в жеста и свързаните с тях семиотика и функции, за да се представи тяхното съдържание в етнографски план в съвременността. Обърнато е и внимание на ролята на Католическата църква при измененията и съвременното оформяне на обредния комплекс.

Този труд е с ясни и добре отчетливи научни приноси в българската етнологична наука и българската унгаристика. За първи път в българската етнологична наука се въвежда проблематика за ролята на жеста в културата и се представя модел как да се изследва подобна тематика. Дж. Маджаров представя едно изследване между етнологията, антропологията, историята и семиотиката, които смята за необходими при подобен род проучвания. Трудът е и сериозен принос в областта на европейската и извъневропейската етнология, тъй като текстът ни запознава с аналогии на въпросния унгарски обреден комплекс във Византия, България, Римската империя и Древния изток, макар и накратко.

Езикът, с който е представен хабилитационния труд, е друго сериозно доказателство за професионализма на автора. Текстът е същевременно четивен и с подходяща академична подплата от гледна точка на речниковия фонд на изложението.

Като имам предвид написаното по-горе, категорично заставам на мнението да се присъди на гл.ас. д-р Джени Маджаров академичното звание „доцент по етнология” по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

София, 08.11.2014 г.

Автор на становището:.....

/доц. д-р Веселин Тепавичаров/